

**Національний університет біоресурсів і
природокористування України**

Юридичний факультет

Кафедра теорії та історії держави і права

**Студентський науковий гурток «Клуб юних
теоретиків»**

**Студентський науковий гурток «Дискусійний
клуб «De jure!»**

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

учасників

XVI ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО- ПРАКТИЧНОЇ ОНЛАЙН-КОНФЕРЕНЦІЇ «ПРОБЛЕМИ ЮРИДИЧНОЇ НАУКИ ОЧИМА МОЛОДИХ НАУКОВЦІВ»

16 листопада 2023 р.

м. Київ

УДК: 340:167.1:378.2

Матеріали XVI Всеукраїнської науково-практичної онлайн-конференції
«Проблеми юридичної науки очима молодих науковців»

П.78

Проблеми юридичної науки очима молодих науковців : зб. наук. пр. XVI
Всеукр. наук.-практ. онлайн-конф. (м. Київ, 16 листопада 2023 р.) / Укладачка:
Віра Качур. К., 2023. 234 с.

У збірнику подані наукові здобутки учасників, що присвячені
проблемам юридичної науки.

Усі матеріали подаються в авторській редакції.

**За зміст наукових матеріалів відповідальність несуть їх автори та
наукові керівники**

Ямковий Святослав

студент 4 курсу юридичного факультету
Національного університету біоресурсів і
природокористування України (м. Київ)

Сучасні проблеми кодифікації екологічного законодавства

За період незалежності України було прийнято десятки законів та кодексів, сотні постанов та інших нормативно-правових актів, що регулюють екологічно-правові відносини. Зважаючи на усі фактори найбільшого ефекту можна досягнути лише гармонізувавши національне законодавство з міжнародним.

Кодифікація актів екологічного законодавства - це процес об'єднання нормативно-правових актів у єдиний, логічно цілісний акт зі зміною їх змісту. Під час кодифікації природоохоронного законодавства видаляють застарілі правові акти та протиріччя в них, створюють нові правила поведінки, забезпечують їх узгодженість між собою, досягають логічної послідовності у правовому регулюванні суспільних відносин щодо навколишнього середовища. Кодифікація як форма систематизації екологічного законодавства має забезпечувати розроблення і прийняття нових законів, таких як закони про екологічне страхування, про континентальний шельф, про резервування нетипових природних ландшафтів та об'єктів, про екологічну освіту й екологічне виховання, а також унесення змін до чинних Законів України, таких як «Про охорону навколишнього природного середовища», «Про природно-заповідний фонд України», «Про охорону атмосферного повітря» та інших законодавчих актів.

Невід'ємною частиною Загальнодержавної програми адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу є Перелік актів законодавства України та *acquis* Європейського Союзу в пріоритетних сферах адаптації. Також, Основними засадами (стратегією) державної екологічної політики України на період до 2020 р., які були затверджені Законом України від 21 грудня 2010 р. № 28189, визначається як стратегічна ціль адаптація законодавства України у сфері збереження навколишнього природного середовища відповідно до вимог директив Європейського Союзу. На виконання цієї норми Закону Національним планом дій з охорони навколишнього природного середовища передбачено: проведення аналізу та складення переліку джерел *acquis communautaire*, їх переклад, проведення засідання за круглим столом, семінарів та консультацій з громадськістю, опублікування огляду, проведення аналізу та складення переліку джерел *acquis communautaire* для підготовки базового плану адаптації українського природоохоронного законодавства до законодавства Європейського Союзу на підставі огляду [1].

Базовий план адаптації екологічного законодавства України до законодавства Європейського Союзу був затверджений наказом Мінприроди від 17 грудня 2012 р. № 65911. Угода про асоціацію була ратифікована Законом України від 16 вересня 2014 року № 1678-VII. Згідно зі ст. 363 цієї Угоди, Україна має адаптувати своє законодавство до 26 директив та 3 регламентів ЄС у таких секторах як: управління довкіллям та інтеграція екологічної політики у інші галузеві політики, якість атмосферного повітря, управління відходами та ресурсами, якість води та управління водними ресурсами, включаючи морське середовище, охорона природи, промислове забруднення та техногенні загрози, зміна клімату та захист озонового шару, генетично модифіковані організми. Поступове наближення законодавства України до права та політики ЄС у сфері охорони навколишнього природного середовища здійснюється відповідно до Додатка ХХХ до цієї Угоди.

Але наразі у гармонізації національного законодавства з міжнародним є суттєва проблема яка впливає з повномасштабного вторгнення РФ до України.

За даними Програми ООН з навколишнього середовища, війна в Україні призвела до значного знищення навколишнього середовища. Наразі, Україна стикається зі складною екологічною ситуацією, яка потребує негайних заходів для її вирішення. Зокрема, війна призвела до забруднення повітря, води та ґрунту, що може мати серйозні наслідки для здоров'я людей та екосистеми в цілому.

Щодо міжнародного екологічного права, воно мало на меті захист навколишнього середовища та забезпечення сталого розвитку. Однак, війна в Україні призвела до порушення цих принципів, зокрема, через знищення екосистем та забруднення навколишнього середовища. Унаслідок цього міжнародне екологічне право показало свою неефективність [2].

Повертаючись до кодифікації національного законодавства варто зазначити, що ми потребуємо єдиного комплексного нормативно-правового акту який би згрупував існуючі наразі закони і кодекс. Хоч Україна і була тою державою яка одна із перших прийняла настільки вагомні законодавчі акти які стосуються екології, але вони базувались на радянському законодавстві і на даний момент не відповідають вимогам сучасного світу, тому ми потребуємо концептуально нового законодавчого акту.

На думку визнаного й авторитетного українського вченого, академіка НАН України, професора Ю.С. Шемшученка, необхідність проведення нової кодифікації екологічного законодавства України зумовлена тим, що Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» прийнятий ще за радянських часів і вже істотно застарів. Він побудований на тогочасних концептуальних засадах і не забезпечує системної екологізації всіх сфер суспільного життя. Новий етап кодифікації екологічного законодавства України пов'язаний не тільки зі змістом відповідного процесу, а й із формою майбутнього системоутворювального акта. Таким актом має стати Екологічний кодекс України. На його думку, це відповідає й сучасним європейським тенденціям, наприклад, Кодекс з охорони навколишнього середовища або Екологічний кодекс (Code de l'Environnement) 2000 року [3, с. 65].

Доречно нагадати, що проблема систематизації українського екологічного законодавства неодноразово висувалася й на законодавчому рівні. Так, Основні напрями державної політики України у галузі охорони довкілля, використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки, затверджені Постановою Верховної Ради України від 5 березня 1998 року № 188/98-ВР [4], які досі є чинними, у розділі «Система екологічного законодавства» прямо передбачають здійснення кодифікації перспективних актів екологічного законодавства, зокрема «наукове обґрунтування, розроблення та прийняття Екологічного кодексу України». Зверталася увага на необхідність вирішення цієї проблеми й у Рекомендаціях парламентських слухань щодо дотримання вимог природоохоронного законодавства в Україні, схвалених Постановою Верховної Ради України від 20 лютого 2003 року № 565-IV [5], і в Концепції національної екологічної політики України на період до 2020 року, схваленій Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 17 жовтня 2007 року № 880-р [6]. Проте в Основних засадах (стратегії) державної екологічної політики України на період до 2020 року [7] уже не ставиться завдання щодо розроблення і прийняття Екологічного кодексу України [3, с. 67].

Але ми не можемо сказати, що спроб прийняття Екологічного кодексу не було. У 2004 році було розроблено та внесено на розгляд Верховної Ради України проект Екологічного кодексу України. У пояснювальній записці до проекту зазначалося, що чинний Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» фактично вже не відіграє ролі базового закону у сфері охорони довкілля, використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки в країні. Тому потреба в такому акті стала тим очевиднішою.

Незважаючи на те що вказаний проект Екологічного кодексу не прийнятий, він залишається актуальним і може використовуватись для розроблення нового проекту Екологічного кодексу України. Хоча в нових Основних засадах (стратегії) державної екологічної політики України на період до 2030 р., так, само як і у попередньому акті, розроблення і прийняття Екологічного кодексу України як стратегічне завдання не ставиться [8].

Отже, прийняття Екологічного кодексу України та проведення кодифікації у відповідності до вищезазначених вимог сприятиме тому, що в подальшому нові закони та підзаконні нормативно-правові акти будуть відповідати основним принципам та вимогам *acquis communautaire* у сфері охорони навколишнього природного середовища зазначеним у Додатку ХХХ до Угоди про асоціацію. Це вдосконалить українську законодавчу екологічну базу та прискорить інтеграцію України з ЄС.

Література

1. Дем'янюк Д. О. Сучасні проблеми кодифікації екологічного права на шляху до ЄС. Сучасні проблеми екології: матеріали всеукр. наук. конф., м. Житомир, 15 бер. 2017 р. Житомир 2017. С. 7. URL: <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/05/7.pdf> (дата звернення: 11.11.2023).

2. The Environmental Impact of the Conflict in Ukraine: A Preliminary Review. URL: <https://www.unep.org/resources/report/environmental-impact-conflict-ukraine-preliminary-review> (дата звернення: 11.11.2023).

3. Каракаш І.І. Актуальні проблеми систематизації сучасного екологічного законодавства України. Актуальні проблеми держави і права. С. 63–71. URL: <http://www.apdp.in.ua/v80/12.pdf> (дата звернення: 11.11.2023).

4. Про Основні напрями державної політики України у галузі охорони довкілля, використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки : Постанова Верхов. Ради України від 05.03.1998 р. № 188/98-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/188/98-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення 11.11.2023).

5. Рекомендації парламентських слухань щодо дотримання вимог природоохоронного законодавства в Україні, схвалені Постановою Верховної Ради України від 20 лютого 2003 року № 565- V. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 25. Ст. 182. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/565-IV#Text> (дата звернення: 11.11.2023).

6. Про схвалення Концепції національної екологічної політики України на період до 2020 року : Розпорядж. Каб. Міністрів України від 17.10.2007 р. № 880-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/880-2007-%D1%80#Text> (дата звернення: 11.11.2023).

7. Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року : Закон України від 21.12.2010 р. № 2818-VI : станом на 1 січ. 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2818-17#Text> (дата звернення: 11.11.2023).

8. Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року : Закон України від 28.02.2019 р. № 2697-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2697-19#Text> (дата звернення: 11.11.2023).